Gazetka „ Jarzębinka”

GAZETKA PUBLICZNEGO PRZEDSZKOLA NR 1

„ JARZĘBINKA” W NOWYCH SKALMIERZYCACH

Nr 1.2020/2021 numer jesienny

Drogi Rodzicu!

Światowy Dzień Mycia Rąk
7 ciekawostek o mydle i zarazkach

W naszym przedszkolu 10.10.2020 również odbył się Światowy Dzień Mycia Rąk- zapraszamy do obejrzenia fotorelacji na naszej stronie internetowej przedszkola

Dla wielu z nas to czynność, na którą nie zwracamy szczególnej uwagi. I tu popełniamy błąd! To właśnie tytułowe mycie rąk jest najprostszą i najtańszą metodą ograniczenia liczby zachorowań i walki z chorobami. Większość z nas myje ręce za krótko, niedokładnie lub nie robi tego wcale. By zwrócić na to uwagę, UNICEF od 2008 roku wprowadził obchody Światowego Dnia Mycia Rąk. Z tej okazji przedstawiamy kilka ciekawostek o mydle, zarazkach i nas samych.

To nawyk, który może uratować życie

Brudne ręce są przyczyną nawet 90% zakażeń szpitalnych. Drobnoustroje na rękach lekarzy i pielęgniarek przenoszą się na nieostrożnych pacjentów i powodują zaostrzenie objawów i pojawianie się nowych infekcji. Eksperci WHO są zdania, że systematyczne mycie rąk przed jedzeniem i po skorzystaniu z toalety mogłoby uratować więcej osób niż leczenie farmakologiczne lub szczepienia.

Bakterie są wszędzie

Z badań wynika, że na 1cm² naszych dłoni znajduje się nawet 5 milionów bakterii. Telefony, klamki czy pieniądze to tylko nieliczne z przedmiotów, które są świetnym środowiskiem dla ich rozwoju. Dlatego tak ważne jest mycie rąk po powrocie do domu i przed każdym posiłkiem. Tymczasem, wiele z nas nie zdaje sobie z tego sprawy. Co czwarta kobieta i co drugi mężczyzna nie myją rąk po skorzystaniu z toalety!

Średni czas mycia rąk

Wyrobienie nawyku częstego mycia rąk to pierwszy klucz do sukcesu. Jednak nie sama częstotliwość jest w tym wszystkim najważniejsza. Naukowcy z Michigan zainteresowali się tym problemem i zbadali, że aż 95% osób myje ręce zbyt krótko. Średni czas to tylko 6 sekund. Tymczasem dopiero 15 sekund pozwala zredukować liczbę bakterii o około 90%, natomiast kolejne 15 umożliwia pozbycie się ich całkowicie.

Czym zastąpić mydło

Zdarza się, że choć bardzo chcemy, to nie mamy warunków, aby umyć ręce wodą z mydłem. W takim wypadku można użyć specjalnych preparatów dezynfekujących. Przykładem marki, która dba o prawidłową higienę rąk w podróży, w pracy lub w szkole jest Sidolux. Produkty z serii Anti-Bac pozwalają zadbać o odpowiednią dezynfekcję

wtedy, gdy nie ma dostępu do bieżącej wody. Z takimi produktami nie ma żadnych wymówek!

Wytrzymałe zarazki

Bakterie mogą żyć we wszystkich warunkach, jakie występują na naszej planecie. To właśnie one występują w obszarach, gdzie inne organizmy nie potrafiłyby przetrwać. Choć część z nich jest dobra dla zdrowia człowieka, istnieją też takie, które mogą powodować różne, niebezpieczne choroby. Poprzez dotyk bakterie mogą przenieść się aż na 5 przedmiotów i 14 osób. Dlatego tak ważne jest częste mycie rąk, dzięki któremu dbamy nie tylko o swoje zdrowie, lecz także o zdrowie osób w naszym otoczeniu.

Historia mydła

Pierwsze mydło stworzyli Fenicjanie około 5 tysięcy lat temu. Składało się z tłuszczu, popiołu i piasku. Nie używano go jednak do mycia, lecz do prania. Następnie Egipcjanie znaleźli kolejne zastosowanie i używali je do leczenia chorób skóry. Mydło do mycia ciała zawdzięcza swoją sławę głównie Arabom, którzy w średniowieczu podróżowali ze swoimi towarami i sprzedawali je Europejczykom. W tamtych czasach mydło było towarem luksusowym, na który mogli pozwolić sobie tylko nieliczni. Jednak dopiero niecałe 200 lat temu wynaleziono pierwsze, używane przez nas do dziś, mydło w kostce.

Mydło w muzeum

Mydło, jako niezwykle potrzebny przedmiot, doczekało się nawet swojego muzeum w Polsce. W Bydgoszczy powstało Muzeum Mydła i Historii Brudu, które przybliża turystom niezwykłą historię kostki mydła i higieny człowieka. Prezentuje się tam eksponaty i akcesoria związane z utrzymywaniem higieny przez człowieka, a w szczególności historię produkcji i używania mydła.

Stojąc na straży czystych dłoni zachęcamy was do dbania o siebie i swoje zdrowie. Jak widzicie, najprostszy sposób, jest tuż na wyciągnięcie ręki.

Źródło: internet

Książki niezawodne w walce z koronawirusem

Mimo, że trudno w to uwierzyć każdego dnia coraz więcej słyszymy o koronawirusie. Codzienna dawka informacji zawiera wszelkie dane o zachorowaniach, obostrzeniach i ogólnej sytuacji w kraju.

Wszystko – zwłaszcza teraz w okresie jesiennym stało się bardzo dynamicznie i zmienia się niemal z dnia na dzień. Sami dorośli gubią się już w tym jak obecnie wyglądają wytyczne. Co w takim przypadku powinny wiedzieć dzieci? Jak je chronić i rozmawiać z nimi o wirusie? Czy literatura znajdzie jakąś odpowiedź?
Poniżej prezentujemy listę książek o koronawirusie, które już można znaleźć na polskim rynku wydawniczym. Być może będą one dla Was dobrym pretekstem do wyjaśnienia dziecku najważniejszych faktów i panującej sytuacji.

Zuzia w czasie pandemii - Liane Schneider. Wydawnictwo: Media Rodzina. Wiek odbiorców: 4 do 6 lat

Przede wszystkim, dzięki niej łatwiej będziecie mogli wyjaśnić dzieciom wiele sytuacji związanych z panującą pandemią. Zuzia jest bohaterką, którą pokochało już wielu najmłodszych. Dzięki temu nasze pociechy będą mogły utożsamić się z tą postacią i zrozumieć dlaczego nie zawsze

możemy odwiedzić dziadków, pójść do przedszkola lub bawić się na przyjęciu urodzinowym najlepszej koleżanki. Przy tej opowieści dzieci być może poczują się mniej osamotnione i będą bardziej wyrozumiałe w pewnych ciężkich chwilach, wiedząc że nie tylko ich ten problem dotyczy.

Basia - Misiek Zdzisiek i głupi wirus - Zofia Stanecka. Wydawnictwo: EGMONT Wiek odbiorców: 4 do 6 lat

Jeżeli mówimy o bohaterach literackich uwielbianych przez najmłodszych, to nie możemy w tym zestawieniu pominąć krótkiego opowiadania o znanej wszystkim Basi. Jeszcze w czasie wiosennego zamknięcia Wydawnictwo EGMONT opublikowało krótkie opowiadanie o Basi i otaczającym ją nowym, dziwnym świecie.

Koronawirus – książka dla dzieci- Elizabeth Jenner, Kate Wilson, Nia Roberts. Wydawnictwo: Poradnia K. Wiek odbiorców: 6+

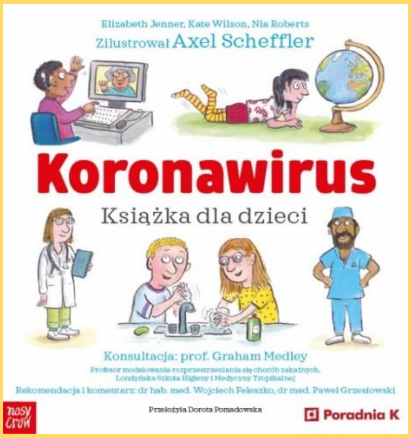

Poradnia K włączyła się do akcji brytyjskiego wydawnictwa Nosy Crow, którego publikację *Koronawirus. Książka dla dzieci* wydano i przetłumaczono w ekspresowym tempie na kilkadziesiąt języków. Jest to prawdopodobnie jedna z pierwszych publikacji koronawirusowych dla dzieci, którą mogliśmy zobaczyć w Polsce. Książka pełna jest ilustracji i mini-komiksów, dzięki którym młodzi czytelnicy łatwiej oswajają się z realiami pandemii. To czym wyróżnia się publikacja to dostęp do niej. Ukazała się w całości bezpłatnie jako *e-book*, a także jako *audiobook*, którego lektorem jest Borys Szyc.

Sekretne życie wirusów- Mariona Tolosa Sistere, Colectivo Ellas Educan. Wydawnictwo: Debit. Wiek odbiorców: 6+

Ostatnio wciąż słyszymy o jednym, konkretnym wirusie. Rzeczywistość natomiast pełna była ich od dawna. *Sekretne życie wirusów* to książka, która w formie *picture book'a* rewelacyjnie wyjaśnia jak i gdzie stykamy się z wirusami, które z nich są szczególnie niebezpieczne i co powinniśmy robić aby unikać kontaktu z nimi. Książka obala także wiele mitów związanych z tymi organizmami. Osobne miejsce znalazł w niej też najpopularniejszy ostatnio wirus, który sam opowie o swojej „działalności", jej skutkach i przede wszystkim pandemii.

Źródło: artykuł- czas dzieci.p

Poczytaj mi mamo, poczytaj mi tato!

Rządy Pani Jesieni

Jesień ubrana w sukienkę utkaną z kolorowych liści i czerwono brązowy fartuszek zapukała do bram pałacu, gdzie mieszkało Lato. Na głowie zamiast korony miała wianuszek z żółtych słoneczników, a na szyi szalik z czerwonych jabłuszek. Wyglądała prześlicznie.

Nagle na progu pałacu pojawiło się Lato ubrane jak by się gdzieś wybierało. W ręku trzymało berło oraz przepiękny pachnący bukiet kwiatów. Ten bukiet kwiatów był na przywitanie swojej następczyni Pani Jesieni, która miała objąć od tej pory rządy w pałacu. Lato bardzo się śpieszyło, bo w ciągu trzech miesięcy musiało dotrzeć do dalekiej Australii. Droga była daleka i trudna więc szybko przekazało berło swojej następczyni i udało się w daleką drogę za morza i oceany.

Pani Jesień rumiana i radosna weszła do pałacu. Lato dwoiło się i troiło, żeby pokazać nowej właścicielce pałacu różne zakamarki i piwnice w pałacu. Chodziło o miejsca, które przygotowało nie tylko na wszystkie warzywa i owoce, ale i ziemniaki, zboża i różne suszone zioła.

- Dziękuję ci przyjacielu. Widzę, że nie marnowałeś czasu - powiedziała Jesień do Lata. - A teraz poprowadź mnie do moich poddanych.

Szybko ruszyli w drogę. Po drodze natknęli się na Babie Lato. Babie Lato, czekając na Królową Jesień, snuło się smutnie po polach i łąkach.

- O! Kogo ja widzę! Nareszcie! Nie mogłem się doczekać - zawołało radośnie zobaczywszy Jesień. - Królowa idzie pozwiedzać swoje włości.

Rzeczywiście, Jesień najpierw udała się na pola i łąki, żeby przypilnować pracę ludzi. Jedni krzątali się zbierając kartofle i buraki z pól, a drudzy zbierali resztki suszonej trawy na paszę dla zwierząt. Widząc, że praca przebiega bardzo sprawnie Jesień udała się do sadów i ogrodów. Tak jak na polu, tak i tutaj praca przebiegała bardzo

sprawnie. Dorośli zbierali dojrzałe warzywa i owoce, a dzieci układały je do kosza.

- Oj ! Ale będą pyszne witaminki- ucieszyła się Królowa Jesień.

Nagle nie wiadomo skąd pojawił się Wiatr i pędem pobiegł pomóc zwierzątkom zrobić zimowe zapasy. Zwłaszcza, że Królowa Jesień kazała mu potrząsać mocno drzewami, aby wszystko to, co rosło na nich, spadło na ziemię. Wiatr bardzo lubił swoją pracę, mocno szarpał koronami drzew, aż te wszystkie kasztany, orzechy i żołędzie znalazły się na ziemi. Zwierzątka miały ułatwioną pracę. Uwijały się jak w ukropie, żeby przenieść te wszystkie cenne podarki do swoich dziupli i norek.

Na polach rolnicy kończyli orki, siali zboża ozime, żeby te mogły jeszcze wykiełkować. Królowa Jesień bardzo ceniła sobie staranną i porządnie wykonaną pracę, dlatego podarowała zwierzętom i ludziom jeszcze kilka słonecznych dni.

Po ciepłych i słonecznych dniach spadł na ziemię zimny deszcz i śnieg. Jesień troszkę przeziębiona spóźniła się do przedszkolnej komnaty, do której zaprosiły ją dzieci. Była to wystawa ludzików, zrobionych własnoręcznie przez grupę starszaków, z żołędzi i kasztanów zebranych w parku. Wystawa była naprawdę śliczna. Wszyscy byli zachwyceni zwłaszcza, że oprócz ludzików i zwierzątek, dzieci poukładały na półkach bukiety z pięknych kolorowych liści. Królowa Jesień, jako że była zakatarzona, usiadła sobie w kąciku z dala od zwiedzających. Wczorajszy spacer w zimnym deszczu bardzo jej zaszkodził. Dostała lekkiej gorączki, dlatego poprosiła o kubek gorącej herbaty z cytrynką, żeby się troszeczkę ogrzać. Potem powiedziała, żeby wszystkie dzieci słuchały dorosłych i ciepło się ubierały. Nie wychodziły na dwór bez ciepłych kurteczek, szalika i czapeczki. Jak będzie słota czy deszcze powinny założyć sobie kalosze i pelerynki przeciwdeszczowe. Inaczej się rozchorują, a wtedy pomogą tylko prezenty które przyniosła: lipa, miodek, maliny i jabłuszka no i cytrynki. Te ostatnie przyniosła specjalnie aż z ciepłych południowych krajów. A jak dzieci będą bardziej chore i będą miały katar i gorączkę to Pan Doktor zapisze jakieś skuteczniejsze lekarstwa i "na mur-beton" łóżeczko je nie minie. Powinny więc zastosować się do rad Jesieni.

Opracowała: Beata Gruszka

Porady dla mamy i taty!

Kolorowanki - wspaniała zabawa dla dzieci i dorosłych

Kolorowanie to jedna z ulubionych zabaw każdego malucha. Czynność ta jest nie tylko doskonałą rozrywką, ale także ma wspaniały wpływ na rozwój dziecka. Sprawdźmy, jakie kolorowanki najlepiej wybrać oraz skąd je najlepiej wziąć. Dowiedzmy się też, czym wyróżniają się popularne ostatnio kolorowanki dla dorosłych.

Kiedy powrócimy wspomnieniami do czasów dzieciństwa, to z pewnością przypomnimy sobie wiele ciekawych zabaw, które wypełniały nasz czas wolny. Bez wątpienia, niemal u każdego z nas jedną z nich było kolorowanie wszelakich obrazków. Malowanki to bowiem jedna z ulubionych zabaw maluchów. W najmłodszych latach nic nie rozwija wyobraźni tak doskonale, jak właśnie malowanie. Doskonale świadczy o tym fakt, że gdy wręczymy grupie dzieci tę samą kolorowankę, to możemy mieć pewność, że każdy maluch użyje innych kolorów, czy też połączy je w odmienny sposób. Jest to więc doskonały przykład połączenia przyjemnego z pożytecznym. Obecnie mamy wręcz nieograniczony wybór wśród różnego rodzaju wzorów kolorowanek. Jakie wybrać, by zainteresować nimi malucha? Czy warto kupić **kolorowanki dla dorosłych**? Gdzie znajdziemy ciekawe **kolorowanki do wydruku**?

Kolorowanki — jak wpływają na rozwój dziecka?

Najlepiej uczyć się poprzez zabawę. Wie o tym chyba każdy. Z tego też powodu, warto wybierać dla dziecka rozrywki, które jednocześnie będą sprawiać mu frajdę, ale także przekazywać wiedzę lub rozwijać pewne umiejętności. Takie właśnie są **kolorowanki**. Przede wszystkim pozwalają one doskonale rozwijać kreatywność u malucha. Pobudzają zmysły do działania. **Kolorowanki dla dzieci** uczą estetyki i często kształtują ich preferencje. Bardzo ważną rolę odgrywają w tym przypadku oczywiście kolory oraz ich dopasowanie. Może wydawać się, że jest to coś błahego, jednak dobór palety barw świadczy o świadomych decyzjach, a także stanowi pierwsze oznaki wyrażania swych upodobań, co jest niezwykle ważne podczas rozwoju.

Kolorowanki dla dziecka stanowią także doskonałą naukę dokładności i precyzji. Staranie się, by nie wychodzić poza wyznaczone linie to nie lada wyzwanie dla maluchów. W tym przypadku jednak trening czyni mistrza. Co więcej, **malowanki** świetnie rozwijają także umiejętności motoryczne. Podczas zabawy, maluch uczy się na przykład, w jaki sposób trzymać kredki oraz jak nimi sterować, by uzyskać pożądany efekt. Oczywiście nie możemy zapomnieć też, że **kolorowanki dla dziecka** skutecznie pobudzają ich kreatywność.

Kolorowanki dla dziewczynek i chłopców — jakie wybrać?

W dzisiejszych czasach kolorowanki dostępne są w wielu zróżnicowanych wariantach. Czym powinniśmy kierować się przy ich wyborze? Przede wszystkim, warto wybrać **kolorowankę dla dzieci**, która będzie dla nich interesująca. W przeciwnym razie może okazać się po prostu nieatrakcyjnym narzędziem do zabawy. W związku z tym bez wątpienia doskonale sprawdzą się na przykład malowanki z ulubionymi motywami dziecka. Mogą być to między innymi postacie z bajek, filmów, czy gier. W czasie ważnych świąt i okazji warto wybrać tematyczne **kolorowanki Wielkanoc** lub Boże Narodzenie to

okoliczności, podczas których dzieci z chęcią zabawią się w kolorowanie choinek, czy pisanek.

Wybierając **kolorowankę**, warto kierować się także tym, czy jest ona dla chłopca, czy dla dziewczynki. Szczególnie w tak młodym wieku zainteresowania różnych płci mogą się dość mocno różnić. Oczywiście wszystko zależy przede wszystkim od indywidualnych upodobań. Jednak zazwyczaj dziewczynki chętniej sięgają po **malowanki** w motywy kwiatowe, czy takie, które koncentrują się na twarzy. Bez wątpienia doskonale sprawdzi się także **kolorowanka dla dziewczynek** z ulubionymi księżniczkami, czy innymi postaciami.

Jeśli chodzi natomiast o **kolorowanki dla chłopców**, to zasada jest bardzo podobna. Do kreatywnej zabawy zachęcają motywy pokrywające się z zainteresowaniami. W przypadku chłopców często są to na przykład superbohaterowie. Jest także wielu małych miłośników motoryzacji oraz

Zabawa i nauka w jednym — kolorowanki edukacyjne dla dzieci

Klasyczne kolorowanki doskonale rozwijają kreatywność i umiejętności motoryczne dziecka. Warto jednak wiedzieć, że wybierając odpowiednie, możemy także zadbać o to, by maluch już od najmłodszych lat skutecznie uczył się także innych rzeczy. Jedną z najważniejszych kwestii jest **nauka pisania liter i cyfr**. Proces ten jest zazwyczaj jednak dość żmudny i oporny, gdyż dla malucha wydaje się to po prostu nieinteresujące. Warto jednak pamiętać, że wybierając odpowiednią metodę, nauka pisania liter może stać się przyjemnością. Jedną z najskuteczniejszych i najczęściej stosowanych, jest między innymi **nauka pisania po śladzie**. To doskonały sposób na naukę i zabawę w jednym, co pozwoli na szybkie przyswojenie wiedzy.

Źródło: internet

Kącik małego mądrali

Policz elementy i zakreśl odpowiednią cyfrę.

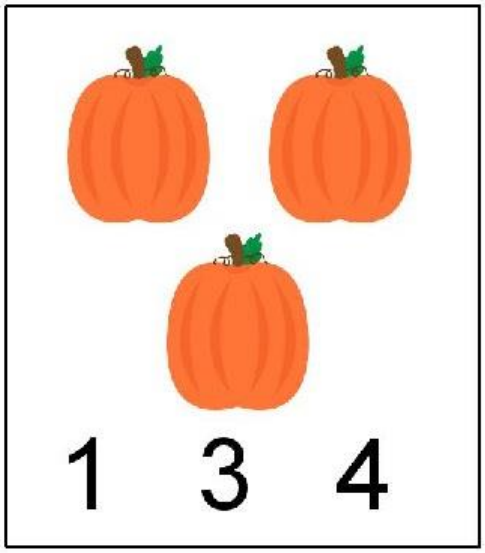

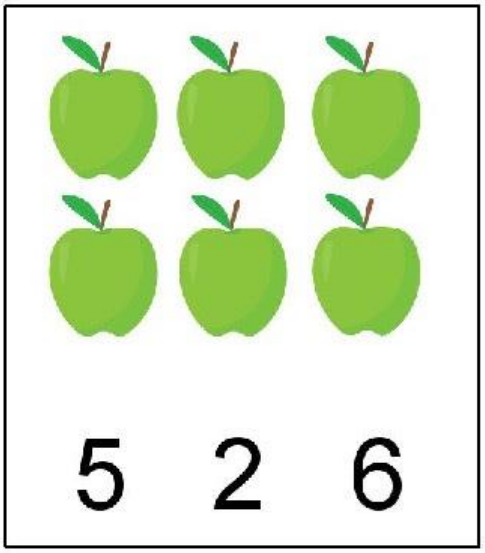

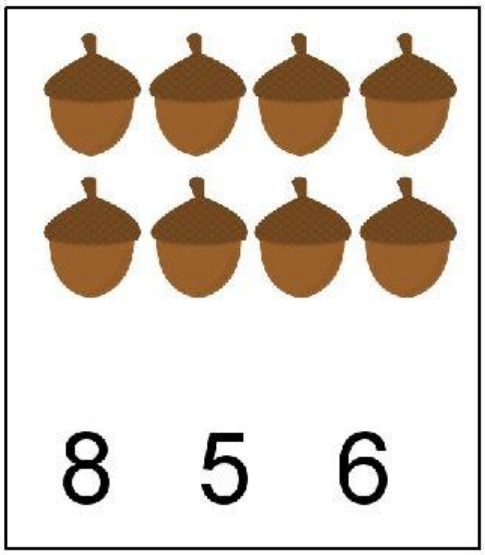

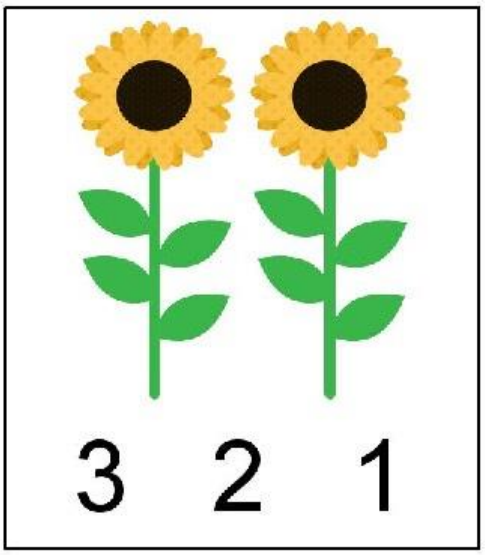

Zaprowadź wiewiórkę do orzeszka.

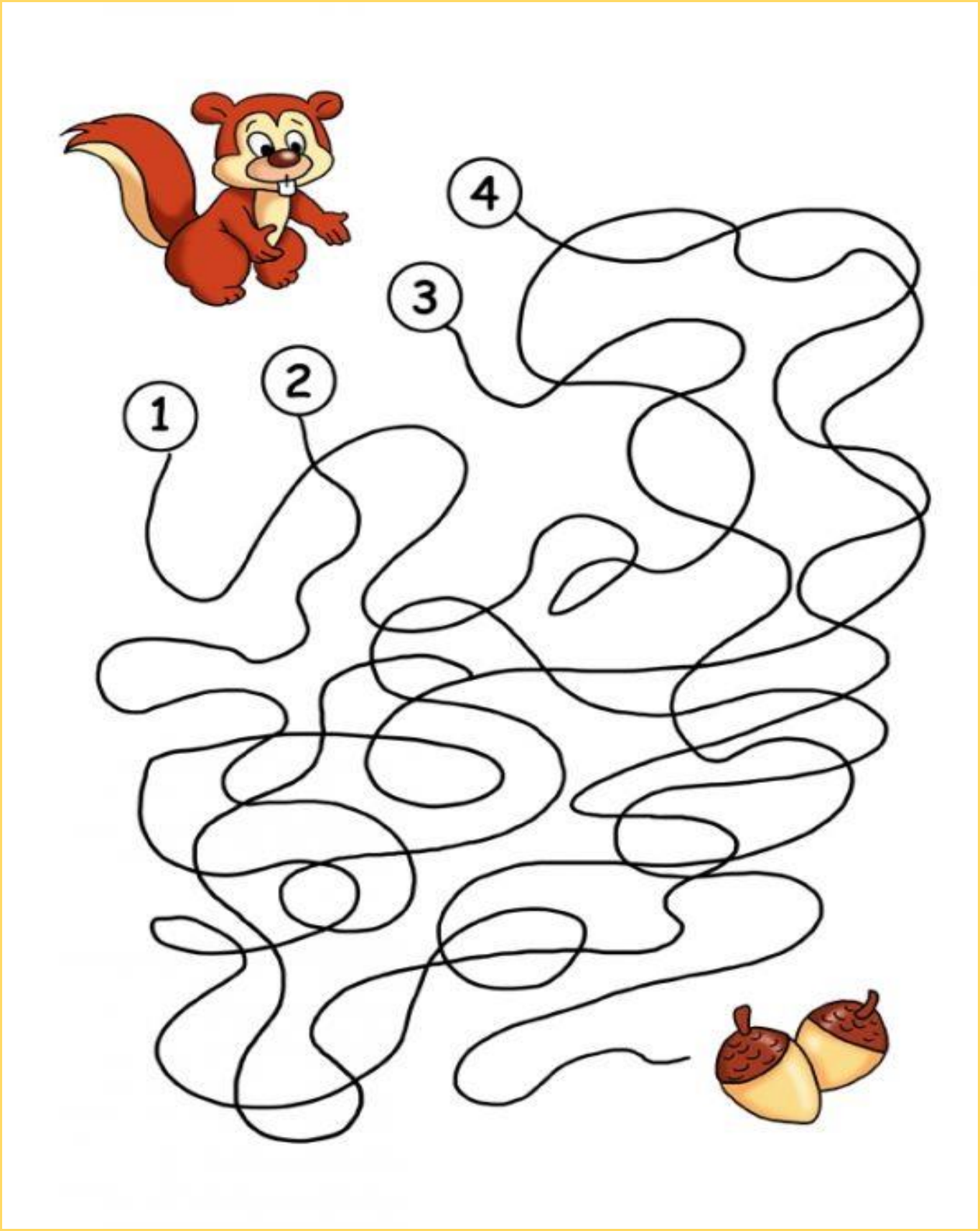

Proponujemy zabawę w liściaste memory, Należy wyciąć liście 2x i zagrać z dziećmi w memory. Można dzieciom przeczytać nazwy liści, odgadując zalecamy używanie nazw liści.

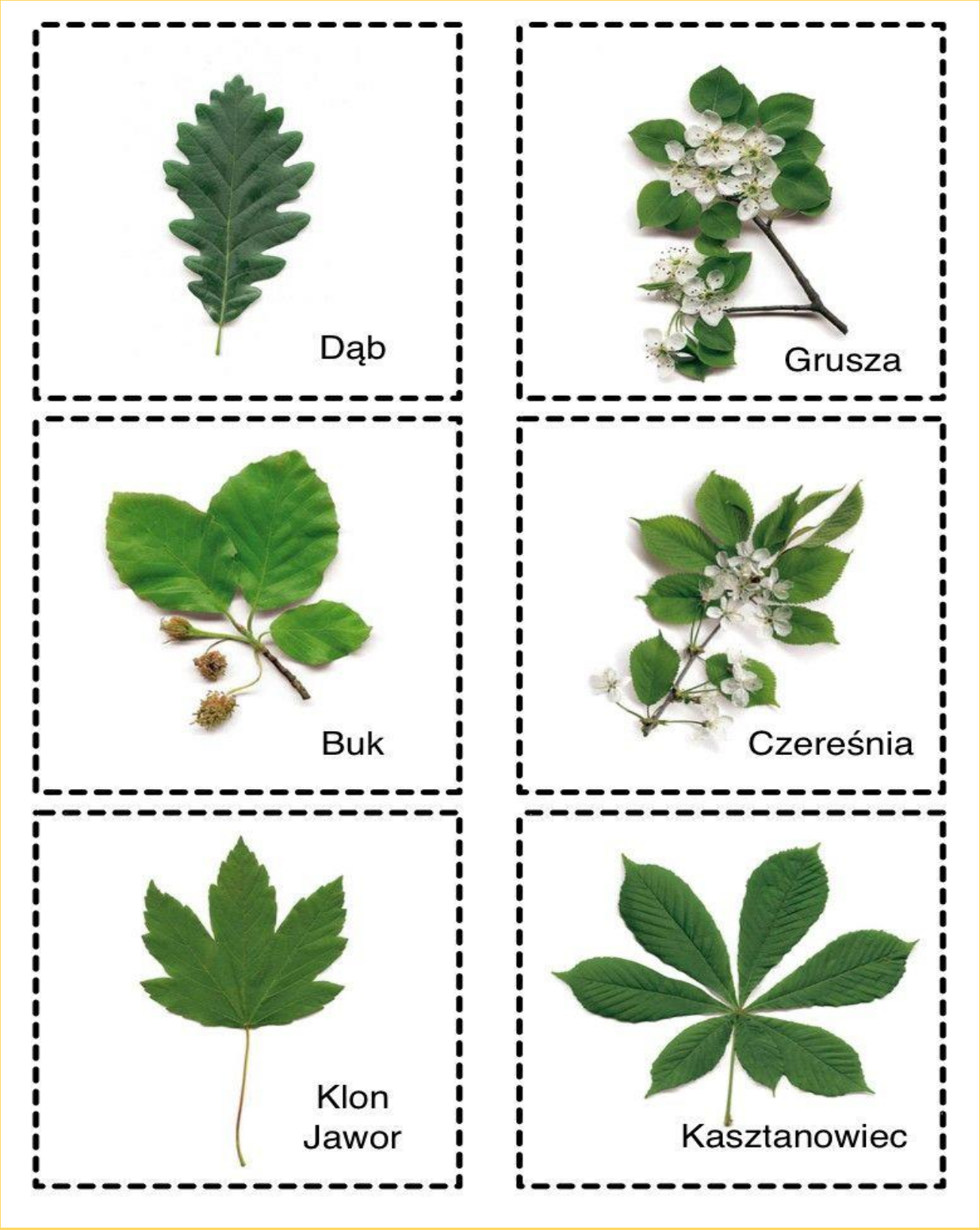

Jesion

Jabłoń

Olsza

Lipa

Klon Zwyczajny

Topola
Osika

Dokończ kontury, pokoloruj powstały obrazek

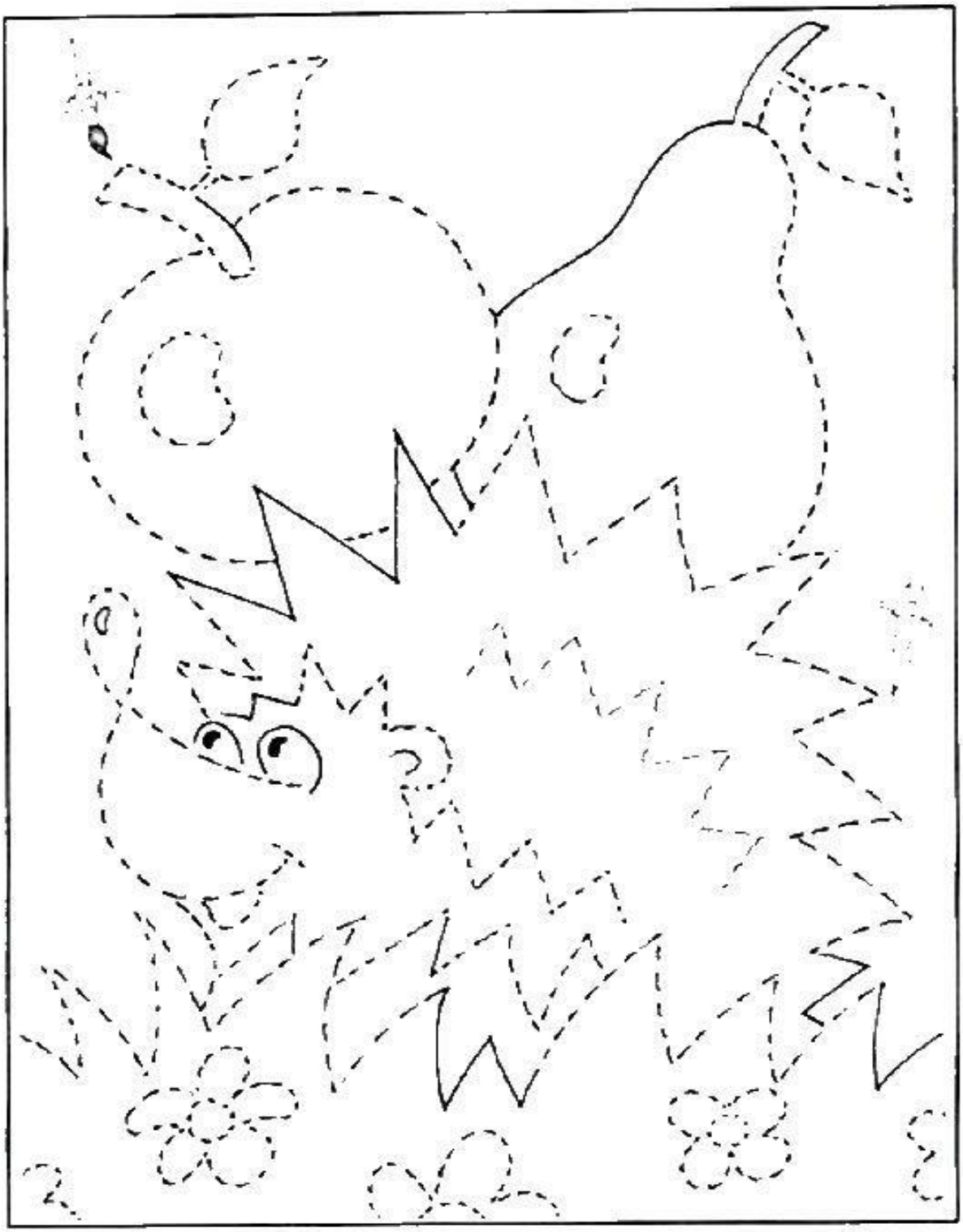

Дорисувай и оцвети!

Polecenie: Narysuj po śladzie, staraj się nie odrywać kredki od kartki.

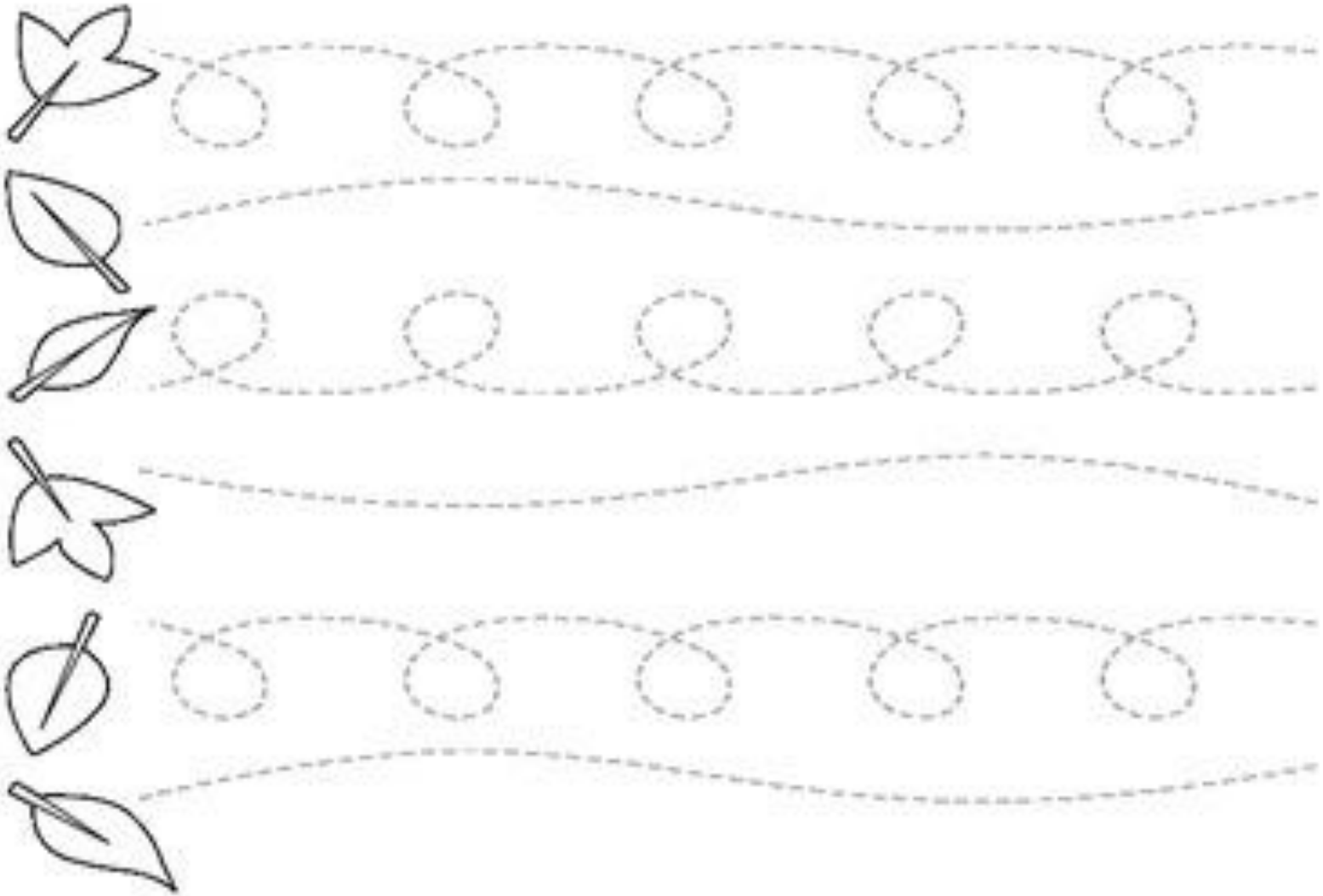

Co słychać w „ Jarzębince”?

W ramach programu własnego” Ja i świat, technologia informacyjna w działaniach przedszkolaka” realizowanego w naszej placówce w kolejnych numerach naszej gazetki będziemy dumnie prezentować po 2 grupy naszego przedszkola. Zaczynamy od grup zerówkowych 😊

To my - „Jaworki”

Witamy! Jesteśmy grupą sześciolatków i do przedszkola chodzimy już ostatni rok. Dużo się teraz uczymy: poznajemy literki, próbujemy pisać i czytać a także uczymy się dodawać i odejmować. Oczywiście nadal uwielbiamy się bawić. Dziewczynki często rysują i układają puzzle. Ich pasją jest śpiew i taniec. W przedszkolu przy każdej nadarzającej się okazji śpiewają swoje ulubione piosenki, a jak tylko usłyszą muzykę tańczą. Niektóre z naszych koleżanek chodzą na dodatkowe zajęcia taneczne i balet. Chłopcy najchętniej konstruują rozmaite budowle z klocków, budują tory i urządzają wyścigi. Ich pasją jej żużel i piłka nożna. Podczas zabaw w ogrodzie przedszkolnym rozgrywają mecze i „zamieniają” się w motocykle żużlowe. Sporo naszych kolegów chodzi na treningi piłkarskie. Tacy właśnie jesteśmy – to my „Jaworki” :)

Wychowawczynie : pani Beatka Gruszka i pani Danusia Albrecht

To my „Orzechy"

Jesteśmy 6- latkami i jest nas 24 w grupie, 12 dziewczynek i 12 chłopców. Do naszej grupy chodzą też 5- latki jest ich 5 – cioro.

Bardzo lubimy zabawy na świeżym powietrzu, a teraz jesienią lubimy zabawy z kasztanami, orzechami i kolorowymi listkami , układamy z nich różne kompozycje. Bardzo lubimy wszelkie zabawy ruchowe na powietrzu i w sali z użyciem przyborów sportowych , chłopcy lubią grać w piłkę i rozgrywają mecze. Jesteśmy 6- latkami i po wakacjach pójdziemy do szkoły dlatego lubimy bawić się literkami. Układamy z liter swoje imiona, i inne proste wyrazy, rozpoznajemy takie same literki, poznaliśmy już trzy litery A, a O, o U, u, wiemy że są to samogłoski. Lubimy pisać literki i szlaczki bo w szkole chcemy mieć same „6"
Lubimy też różne zabawy matematyczne i muzyczne, lubimy śpiewać piosenki i grać na instrumentach perkusyjnych.
W czasie wolnym my chłopcy lubimy budować z różnych klocków, powstają wtedy piękne budowle. A my dziewczynki lubimy zabawy w kuchence, gotujemy różne potrawy i urządzamy przyjęcia dla lalek. Lubimy też rysować i układać różne puzzle i układanki.
Bardzo lubimy chodzić do przedszkola i bawić się z kolegami ale pamiętamy o bezpiecznej zabawie, dystansie i częstym myciu rąk.

KĄCIK LOGOPEDYCZNY

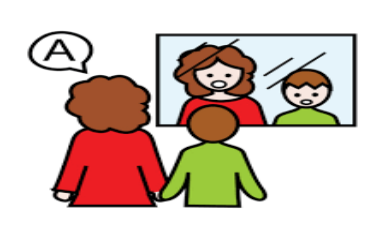

„Ładnie mówimy, gdy codziennie ćwiczymy”

Warunkiem prawidłowej wymowy wszystkich głosek, jest między innymi sprawne działanie narządów mowy. Poniższa gra będzie okazją do ich usprawniania. Życzę miłej zabawy ☺

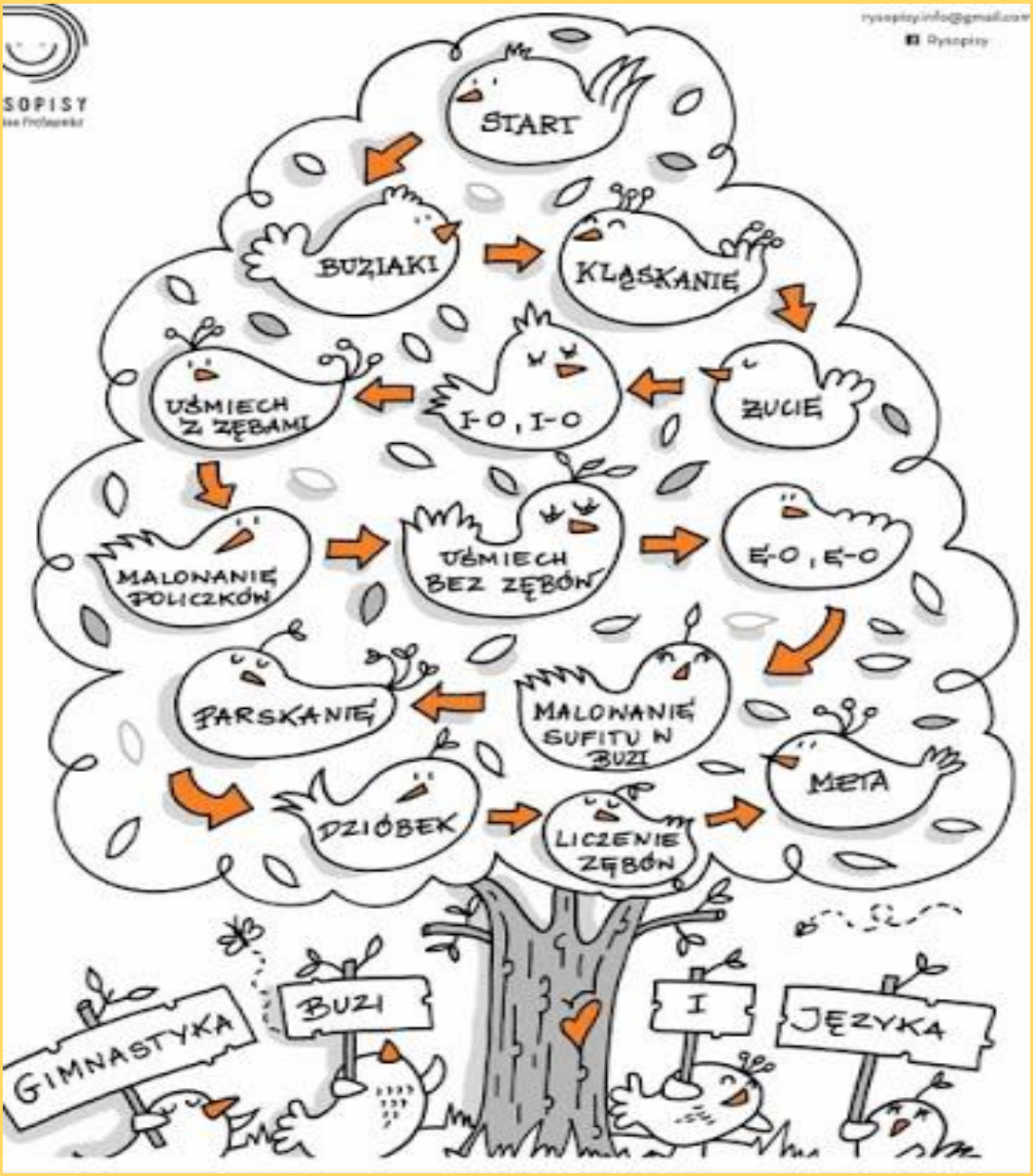

Opracowanie: Marzena Karbowiak- przedszkolny logopeda

Wierszyk na jesień do nauki !

Buty Pani Jesieni

Przyszła do nas jesień
w jesiennych bucikach.
Leciutko stopami
koron drzew dotyka.
Wśród liści wiruje,
z wietrzykiem się brata.
I przędzie z pajączkiem
nić babiego lata.

Maria Lorek

1. Opowiedz o stroju Pani Jesieni. Zaprojektuj dla niej buty.

Wkładka z materiałami z edukacji językowej dla Rodziców

W roku szkolnym 2020/2021 w ramach realizacji zadań z planu rocznego naszego przedszkola w gazetce „Jarzębinka" będziemy prezentować Państwu materiały ,które pomogą przyswoić dzieciom nowe umiejętności sprzyjające kreatywności językowej.
Na początek trochę podstaw i teorii ☺

ROZWÓJ MOWY DZIECKA

Mowa dziecka kształtuje się w ciągu kilku lat. Dziecko musi się mowy uczyć, gdyż nie jest umiejętnością wrodzoną. Uczy się jej od najbliższego otoczenia. Dziecko opanowuje zdolność posługiwania się językiem w bardzo szybkim tempie. W tym czasie można wyróżnić kilka etapów rozwoju mowy. Przedszkolaki znajdują się w okresie tzw. swoistej mowy dziecięcej. Obejmuje okres od 3 do 7 roku życia. Trzylatki mają w słownictwie czynnym już ok. 1000–1500 słów. Dzieje się tak ponieważ 3-latek przyswaja około 8–10 słów dziennie. W 4. roku życia zaobserwować można u dziecka częste zadawanie pytań. Niektóre czterolatki zaczynają w tym okresie wymawiać głoskę r, wcześniej zamienianą na l (lub j). Nadal możliwe są uproszczenia grup spółgłoskowych(np. krzesło - szesło, spacerek-pacelek) metatezy (przestawki, np. 'kordełka' — kołderka) oraz inne zniekształcenia i zlepki wyrazów. Opisując otaczający je świat tworzą często nowe, nie słyszane słowa (neologizmy), rozbudowują swój słownik czynny. Pięciolatki powinny już prawidłowo wymawiać większość głosek języka polskiego, może jeszcze występować kłopot z głoską „r". Dziecko kończące 6. rok życia powinno wymawiać poprawnie wszystkie głoski języka polskiego. Słownik dziecka jest jeszcze uboższy niż dorosłych, co nie przeszkadza dzieciom w swobodnym porozumiewaniu się z dorosłymi. Słownik czynny dziecka 5-letniego to ok. 2000 słów, a 6-letniego liczy ok. 3000–4500 wyrazów. Jeżeli chodzi o zasób słownictwa badania w tej dziedzinie dały różnorakie rezultaty.

Przyczyną różnych wyników nad pojemnością słownictwa w zależności od wieku są również znaczne różnice indywidualne między dziećmi. Wypływają one między innymi z oddziaływania na rozwój mowy takich czynników jak poziom umysłowy, sytuacja dziecka w rodzinie i kultura językowa środowiska wychowawczego.

Normy **rozwoju mowy** dla poszczególnych etapów rozwoju dziecka:

- 0-1 roku – komunikuje się z dorosłymi za pomocą krzyku, głuży, gaworzy, wymawia pierwsze wyrazy: mama, tata, baba, lala,
- 1-2 lat – używa prawie wszystkich samogłosek, z wyjątkiem nosowych (ą, ę) oraz wymawia niektóre spółgłoski (p, b, m, t, d, n, k, ś, ź, ć dź, ch), pozostałe zastępuje innymi; wypowiada się jednowyrazowo, np. kaczka – kaka, pomidor – midol,
- 3 lata – porozumiewa się prostymi zdaniami, wymawia wszystkie samogłoski i spółgłoski (p, pi, b, bi, m, mi, n, ni, f, fi, w, wi, t, d, n, l, li, ś, ź, dź, j, k, ki, g, gi, ch),
- 4 lata – wymawia głoski s, z, c, dz,
- 5-6 lat – wymawia głoski sz, ż, cz, dż, r,
- 7 lat – ma utrwaloną poprawną wymowę wszystkich głosek oraz opanowaną technikę mówienia.

Należy jednak pamiętać, że każde dziecko rozwija się we własnym tempie i niewielkie odstępstwa czasowe nie powinny niepokoić. Opóźnienia we wchodzeniu w poszczególne **etapy rozwoju mowy** nie powinny przekraczać 6 miesięcy – w innym przypadku konieczna jest konsultacja z logopedą

Zadaniem dorosłych jest wykorzystać czas, gdy dzieci są w tym wieku, że chłoną wszystko co się do nich mówi.

Zalecenia dla rodziców:

- Mówmy do dzieci dużo i zawsze poprawnie pod względem gramatycznym.
- Zachęcajmy do opowiadania, budowania dłuższych wypowiedzi na zadane i dowolne tematy.
- Zadawajmy pytania pomocnicze, które przyczynią się do rozbudowy zdań.
- Śpiewajmy wspólnie- to doskonałe ćwiczenie artykulacyjne, rytmizujące, oddechowe.
- Opowiadajmy sobie o przeczytanej bajce, próbujmy wymyślać alternatywne zakończenia.

Bibliografia

- L. Kaczmarek „Nasze dziecko uczy się mowy" Wydawnictwo Lubelskie

- A. Lewandowska „Dzieciaki w akcji" Nowa Era

- https://parenting.pl/rozwoj-mowy-dziecka

Materiały zebrane i zredagowane przez zespół w składzie:

Przewodnicząca: Aneta Stodolska,

Redaktorzy: Beata Gruszka, Arleta Mielcarek

Źródła: internet, biblioteka przedszkolna, baza własna